

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens septem Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine septimus, est de Oratione
... Septimus, & latissimus, de Beneficiis Ecclesiasticis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

Quæ sint conditiones, & qualitates beneficiorum regularium, &
sæcularium. punct. 3

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76561](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76561)

7 Dicendum est primo, beneficium in sua propria significatione omnia supradicta beneficia, quae proprie beneficia sunt, comprehendere, atque adde (exceptis manualibus, quae proprie beneficia non sunt) comprehendit tam secularia quam regularia, tam simplicia, quam curata, quia non est specialis ratio, quare magis unum, quam aliud comprehendat & nomen absolute prolatum supponit pro illis, quibus ratio significata per nomen proprie convenit: cum autem omnibus supradictis ratio beneficij proprie competat; efficitur sub nomine beneficij omnia supradicta comprehendere, & ita tenet glossa in c. si gratioso, verbo beneficia, de rescriptis, c. 1. verbo beneficia, de rerum permutat. in 6. Abbas in cap. postulasti, de rescript. n. 2. Felin. n. 4. Decius n. 12. Selua. 1. p. de benefice. q. 3. Garcia alios referens, 1. p. de benefice. cap. 6. n. 37. Tuschus lib. B. concl. 59.

8 Dico secundo. In facultate, & privilegio alicui concessio confertendi beneficia, omnia beneficia tam simplicia, quam duplicia comprehenduntur quia haec facultas est fauoris, & gratia principis, neque communi derogans iuri. Ergo est late interpretanda, Ergo comprehendit omnia beneficia, nisi ex subiecta materia aliud colligatur: sic tradunt Azor. 2. part. insinuat. moral. lib. 3. cap. 4. qu. 7. c. 7. Tuschus lib. B. concl. 59. Gonzalez super reg. 8. Cancell. gloss. 6. num. 2. Garcia 1. part. de benefice. a. num. 40. Quod si dicas huiusmodi facultatem a Pontifice concessam cadere in prauidicium ordinarij, penes quem stat potestas beneficia conferendi. Ergo est stricte interpretanda, ut solum beneficia simplicia comprehendat, & non curata, neque dignitates. Facile responderetur, negando fieri ordinarij prauidicium; si quidem ei non tollitur ex supradicta potestate ius aliquod conferendi, sed renatur in illo. Ex quo iuuamine, & potestate dici non potest ordinarij pati in sua potestate prauidicium: sicuti non pariturus parochi prauidicium, ex eo quod religiosus facultas abluendi a peccatis concedatur, ipsosque parochos adiuent in ministerio, quod ipsi praestare tenentur.

9 Solum ab hac regula excipi debent beneficia electiua, quae esto sub nomine beneficij late sumpti propriissime comprehenduntur tamen ob quae iratem illam electionis, qua affecta sunt, non comprehenduntur. Neque enim praesumi potest Pontificem velle beneficiorum qualitates mutare; mutaret autem in beneficiis electiuis, si independenter ab electione provisionem concederet. Ergo non est credendum sub facultate generali prauidendi de beneficiis beneficia electiua comprehendere, & ita tenet Gomezus in reg. de annali. q. 11. Paris. cons. 31. part. 4. n. 21. Gonzalez glossa 19. super reg. 8. Cancell. et probat textus elem. de praebendis, in fine, ibi nullam de electione fecerimus mentionem, & cap. cum in illis de praebendis, in 6.

10 Dico tertio. In facultate alicui concessa, ut prouideatur de primo beneficio vacaturo, non comprehenditur curatum, neque dignitas, neque canonicatus Ecclesiae cathedralis, sed solum aliud beneficium simplex: Nam esto in proprietate sermonis omnia illa beneficia comprehendantur: at iuxta styllum, & consuetudinem restringitur, quoad fieri potest, ex voluntate concedentis concessio, ne ambitionem foueat, sic, aliis relatis, docet Garcia 1. p. de benefice. cap. 6. n. 49.

Ex quo a fortiori constat in dispensatione ad beneficium facta illegitimo, vel alias irregulari strictam interpretationem faciendam esse, ita ut solum intelligatur concessum illi minimum, quod fieri potest, ut latius loquentes de dispensatione diximus, quia dispensatio est iuris communis violatio, sic Garcia supra.

PUNCTVM III.

Quae sint condiciones, & qualitates beneficiorum regularium, & saecularium.

Præcipua conditio, & qualitas beneficij regularis est, ut solis regularibus: & beneficij saecularis, ut solis saecularibus concedatur; & aliter facta electio nulla est, ut colligitur ex cap. cum de beneficio de praebendis, in 6. Quocirca saecularis imperatoris beneficium regulare, & irregulari imperatoris saeculare beneficium, non expressa qualitate beneficij, & persona imperatoris, nulla est talis imperatoris, sic aliis relatis docent Gonzalez ad reg. 8. Cancell. gloss. 7. n. 4. Sanch. lib. 7. in decal. c. 29. num. 83. Neque ab hac nullitate excusatur, tamen in concessione apponatur clausula motu proprio: quia haec clausula supplet suspensionem ex causis extrinsecis, non autem eam quae prouenit ex personae inhabilitate, & ex intrinseca qualitate beneficij, sic, aliis relatis, docet Sanch. supra.

§. I.

Quando beneficium regulare dari possit saecularibus, & saeculare regularibus.

- 1 Saeculares incapaces sunt beneficij regularis.
2 Saecularibus conferri possunt regularia beneficia, quae administrationem non habent, si acceptando beneficium, habitent in Castro Sum, Mor. Pars II.

rum illius regionis suscipiant, sequo obligent professionem emittere.

- 3 Regulare beneficium dandum non est saecularibus, neque religiosi alterius ordinis.
4 Si beneficium administratur per religiosos unius conuentus, non potest aliis concedi.
5 Beneficia saecularia simplicia nequaquam possunt regulari conferri.
6 Ad dignitatem Episcopalem regularis promoueri potest.
7 Verus est sub nomine dignitatis Episcopalis non comprehendit quamlibet praetoriam habentem curam animarum.
8 Neque etiam existimo comprehendit praefecturam Ecclesiae collegialis.
9 Religiosi mendicantes non possunt ab hae expressa dispensatione Pontificis ad Ecclesias cathedralibus i: seriores promoueri.
10 Nullus regularis assumi potest ad beneficium curatum, etiam ad tempus, speciato iure nouo.
11 Limitatur in casu necessitatis.
12 Iure antiquo regularis eligi poterat beneficium curatum.
13 An dispensatio Episcopi ad hanc electionem requiratur. Proponitur affirmatiua pars.
14 Probabilis est nullam Episcopi dispensationem requiri.
15 Est tamen necessaria praetor proprio dispensatio.
16 Non solum ad praetoriam, sed etiam ad quodcumque beneficium hac licentia requiritur.
17 Quid ad acceptationem summi Pontificatus?
18 Non uales licentia data antecedenter ad electionem, sub conditione, si eligaris.
19 A quo Praetor hac licentia concedenda.
20 Quid faciendum, si Praetor nolit praetor licentiam concedere? Et quando conuincatur iniuste denegare.
21 Quis superior compellere poterit Praetorem denegantem iniuste?

1 Respondeo, saeculares incapaces esse beneficij regularis, iure antiquo ipse dicitur, ex text. in cap. cum beneficio, de praebendis, in 6 & tradunt omnes, neque Episcopus potest hae in parte dispensare.

2 At attento decreto Trident. sess. 14. cap. 10. de reformat. saecularibus conferri possunt regularia beneficia, quae administrationem non habent, dummodo acceptando beneficium habitum illius religionis suscipiant, seque obligent professionem emittere. Sic Trident. supra tradit Gonzalez glossa 8. num. 78. Garcia de benefice 7. part. cap. 10. n. 10. c. 7. q. 9. Existimo debere statim ac accipiunt beneficium habitum religionis suscipere, & post annum a susceptione habitus professionem emittere: quia Trident. sub hac obligatione beneficium regulare saecularibus concedit. Ergo debent suscipientes beneficium huic obligationi cum primum possint satisfacere, & indicat Sanch. lib. 7. in decal. 4. fine.

3 Amplia, regulare beneficium dandum non esse saecularibus, sed neque religiosi alterius ordinis ab eo, cuius est beneficium, ut expressè notatur in supra d. cap. 10. sess. 14. Trident. & tradit Gonzalez glossa 8. n. 8. c. 7. 8. & specialiter 96. c. 7. Garcia 7. part. de benefice. cap. 10. n. 8. Rebuff. praxi benefic. tit. de dispensat. cum regularib. n. 2. Nauarr. cons. 4. de regularib. n. 23. Man. q. regul. tom. 1. qu. 34. art. 8. Sanch. lib. 7. in decal. c. 29. n. 29. Et ratio decisionis est; quia non decet beneficium unius ordinis per religiosi alterius ordinis gubernari.

Adde, si beneficium regulare solum sit administrari per religiosi alterius conuentus, non potest aliis religiosi, tamen eiusdem ordinis sint, conferri, quia religiosi illius conuentus nequeunt iure habito ad beneficium priuari: habetur in c. cum singula. 32. §. prohibemus de praebendis, in 6. elem. de supplenda negligent. Praetorum, & testatur Gonzalez super reg. Cancell. gl. 8. num. 108. esse omnium. Ex quo sit esse validum, & firmum statutum, laudabilemque consuetudinem, ne aliis religiosi a residentibus in tali conuentu beneficia illius conuentus conferantur: fauet enim dispositioni iuris tale statutum, & conseruando, praeterquam quod in cap. cum dilectus, verbo constitutum, de consuetud. approbatur, & tradunt ibi glossa, & doctores.

5 Quoad beneficia vero saecularia, an regulari conferri possint? Primo certum est, beneficia saecularia simplicia nequaquam posse regulari conferri, nullamque esse talem collationem, colligitur ex c. cum de beneficio, de praebendis, in 6. ubi beneficium regulare Clerico saeculari, & saeculare regulari conferri non posse statuitur. Item in c. quod Dei timorem, de statu monach. in fauorem animarum excipitur beneficium curatum: ut possit regulari conferri. Ergo tacite insinuat ad beneficium simpliciter omnino esse saeculare exclusum, sumiturque ex cap. Monachi: de statu regulari: ubi dicitur ne monachi in villis, & oppidis in Ecclesiis soli contiguantur: si autem illis conferri possint beneficia, possent soli, & sine focis habitare. Item

LIBRARIUM

in cap. super eo, de regularibus, dicitur, neque amplius in Ecclesiis secularibus debent assumi, ne contra votum, quod Domino fecerunt, venire probentur: sic Nauar. consil. 11. de statu Monach. Garcia, plures referens, 7. par. de benefic. cap. 10. num. 28. Couar. cap. 2. num. 3. de testament. Suar. tom. 4. de relig. lib. 3. cap. 19. num. 26. Azor. tom. 1. institut. moral. lib. 12. cap. 19. quæst. 3. et 2. tom. lib. 6. cap. 4. q. 22. Hoieda de benefic. 1. part. quæst. vlt. num. 69. & plures referens Sanch. lib. 7. in decal. c. 29. num. 75. Lessius lib. 2. de instit. c. 41. dub. 12. fine. Neque Episcopus potest in hoc casu dispensare; quia nullibi inuenitur ei talis facultas concessa, vt pluribus firmat Sanch. n. 76.

6 Secundò est certum, ad dignitatem Episcopalem promoueri posse regularem, quorundam, c. si religiosus, c. nullus religionis, de electione in 6. clem. 1. de electione, in fi. leg. 23. ante med. tit. 5. p. 1. & tradunt omnes. Nomine autem dignitatis Episcopalis communitè comprehenditur quælibet prælatura curam animarum habens, ad quam regularis absque vlla dispensatione eligi potest; quia procedit in his eadem ratio, ac in Episcopatu, & tradit glossa in supra d. clem. & ibi Imola numer. 4. et 41. & Ioann. Andr. cap. si religiosus, statim in princ. de elect. in 6. & ibi Francus n. 1. notab. 2. Dominic. num. 6. Ancharan. n. 2. Abbas in c. quod Dei timorem, n. 5. et 6. Sanch. lib. 7. in decal. c. 29. n. 33. Gonzalez reg. 8. Cancell. gloss. 7. n. 61. Gregor. Lopez, leg. 26. tit. 7. part. 1.

7 Contrarium sentiunt plures Doctores, prout refert Rannotit. in cap. quod Dei timorem, de statu regular. & Quincilian. Mandos. de signatura gratia, tit. dispensatio pro obtinendis beneficiis. Et mihi verius apparet; quia in Episcopatu est specialis ratio, tum propter eius dignitatem, ob quam dicitur Episcopus religiosior monacho, vt tradit glossa cap. nullus religiosus, de elect. in 6. & colligitur ex cap. ex multa, de voto. Tum quia Episcopatus à beneficio regulari, & seculari abstrahitur, eaque de causa in clem. 1. de electione dicitur: per hoc autem non intendimus prohibere, quin religiosus in Episcopum secularis, vel cuiuslibet regularis Ecclesiæ licite possit eligi. Ergo tacite insinuat respectu prælaturæ secularis, quæ Episcopatus non sit, prohibitionem integram manere, & ita defendit Suar. tom. 4. de relig. lib. 3. c. 19. fine n. 27.

8 Rursus dubium est de præfectura Ecclesiæ collegialis, quæ propriè curam animarum non habet, quia necque habet in foro interno, neque externo iurisdictionem, sed solum habet œconomiam gubernationem, scilicet conuocare collegium, & simul cum illo de rebus ad collegium pertinentibus disponere, ad sine dispensatione possit ad illum secularis eligi? Sanch. lib. 7. in decal. cap. 29. numer. 71. et 73. doctores pro vtraque parte adducit, & vtramque sententiam reputat probabilem, sed probabiliorem quæ affirmat, quia eligitur ad curam eorum, qui sunt in collegio, eaque de causa potest sicut ad Episcopatum eligi sine dispensatione. Mihi tamen negatiua magis probatur: neque enim dicenda est prælatura, vel dignitas, cum iurisdictione prorsus careat. Ergo concessio facta pro dignitate Episcopali, ad hanc præfecturam œconomicam extendenda non est.

9 Vnum tamen est omnino indubitatum, religiosos mendicantes non posse absque expressa dispensatione Pontificis ad Ecclesias cathedralibus inferiores promoueri: vt expressè habetur in extraneis, dispensatis, de postulat. Prælatorum, & aliis relatis docuit Sanch. dist. n. 73.

10 Quapropter solum de beneficiis curatis iurisdictione contentibus est difficultas, an religiosis concedi possint? Et quæstio procedere potest tum ex iure antiquo; tum ex nouo. Et quidem stante iure nouo Trident. nullus regularis assumi potest ad beneficium curatum etiam ad tempus. Quia ita congregatio Concilij testatur declarasse Greg. XIII. his verbis. Sanctissimus Dominus noster Greg. XIII. noluit licere canonicis regularibus congregationis Lateranensis, etiam de licentia sui generalis absque permissu summi Pontificis, assumere curam animarum etiam ad tempus, multo minus beneficium curatum: sic refert Gonzalez ad reg. 8. Cancell. gloss. 7. n. 53. Pafecus in praxi episcop. 1. part. c. 5. n. 23. Garcia da benefic. 7. part. cap. 10. n. 31. fine. Sanch. lib. 7. in decal. cap. 29. n. 71. Mandosius in praxi signatura gratia, tit. de obtinendis dispensationibus monachorum pro beneficiis, affirmat hodie non dispensari cum monacho ad beneficium curatum obtinendum.

11 Limitanda tamen est doctrina in casu necessitatis, quando scilicet non inueniuntur clerici seculares idonei, tunc enim præfici potest regularis: sicut è contra cum non inueniuntur regulares idonei pro beneficio regulari, præfici possunt seculares, quia necessitas caret lege, capsi quis forte, de furtis. Conuenientius enim est beneficium gubernari per Clericos alienæ professionis, quam omni gubernatione destitui, vel iniquè gubernari: & ita tradit Rebuff. in concord. in rub. de collationib. S. volumus, ver. conformitatem, et tractat de nominationib. quæst. 5. n. 13. versic. fallit, nisi idonei non reperiantur. Gonzalez alios referens, ad reg. 8. Cancell. gloss. 8. num. 43. et seqq. & probat textus in c. inter quatuor, S. seu si regulares, de religiosis domib. rectoris in c. Abbate, in fine de verbor. significat. Cederem tamen beneficia in hoc casu non esse conferenda in titulum; sed

in commendam; quia non videtur necessarius alius modus provisionis, & hic est aptior, si quidem quandoque repetitur minister idoneus, poterit extraneus remoueri; & videtur deusum à sacra congregatione, prout refert Garzia 7. part. de benefic. c. 10. n. 32. in prima declaratione.

12 Verum spectato iure communi antiquo, certissimum est, regularem eligi posse ad parochialem Ecclesiam, non solum ad tempus, & in commendam sed in titulum, habetur expressè c. quod Dei timorem, de statu monachorum, ibi, et per antiquos canones etiam monachi possunt ad Ecclesiarum parochialium regimen in presbyteros ordinari, ex quo debent prædicationis officium, quod priuilegiatum est, exercere. Ex quibus verbis videtur inferri regularem ineptum prædicationis officio eligi non posse: sic indicat Abbas in c. quod Dei timorem, n. 3. de statu monach. Syluest. verbo religio, 7. quæst. 4. Rosella verbo monachus, num. 4. & clarè tenet Anton. cap. non est, num. 4. de voto, et disto cap. quod Dei timorem, numero 12. et ibi Ananias num. 9. Ceterum dicendum est eligi posse regularem apum curæ populatam, tamen officio concionandi ineptus sit. Probò, quia officio eligendi regularem est populi utilitas, & necessitas: sed seculo publico officio concionandi potest regularis esse populo maxime utilis, & necessarius. Ergo potest in parochum eligi: & sic docet expressè Abbas cap. non est, num. 9. de voto. Lambertin. de iure patron. lib. 2. part. 2. quæst. 7. artic. 19. num. 22. Sanch. lib. 7. in decal. cap. 29. num. 40. Neque obstat textus in cap. quod Dei timorem, quia officium prædicationis, cui communitè religiosi aptiores sunt, præstat supradictum priuilegium, quod amitti non debet, est in vno, vel alio iurisperito aptu ad illud exercendum non inueniuntur. Deinde in supra dict. cap. non videtur sumi officium prædicationis, prout communitè fieri solet sed pro officio doctrinæ, quam quilibet parochus suis ouibus præstare tenetur, & quia regulariter religiosi aptiores sunt ad docendum; & ea de causa in fauorem animarum illis hoc priuilegium conceditur. Temperat aliqui, vt non procedat in religiosis mendicantibus, quos dicunt ad omnia beneficia extra Episcopatum inhabiles esse: sic Rebuffus, Duchas, Imola, Man. Rodrig. relati à Sanchez lib. 7. cap. 29. num. 37. Sed vt benè expendit Sanchez nullum in iure habet hæc limitatio fundamentum. Neque textus qui inducuntur id probant: & ita ex vi iuris communis posse eligi hos regulares; sicut et alios, tradit idem Sanch. ibi, & Lessius lib. 2. cap. 41. dub. 11. num. 98.

13 Controuersia autem est inter doctores, an dispensatio Episcopi requiratur ad hanc electionem. Tenent plures necessarium esse Episcopi dispensationem, sic Gonzalez reg. 8. Cancell. gloss. 7. num. 52. Bellarm. de off. 7. 13. num. 3. Staphileus de litter. grat. dist. de forma expectatiuarum in forma. 8. num. 9. et 10. et titul. de variis modis vacationum, in 6. num. 5. et titul. de qualitate, et statu beneficiorum, cap. incipienti, primo quod sit legitimus. Alexand. consil. 70. num. 13. volum. 3. & alij relati à Sanchez lib. 7. cap. 29. num. 38. Moueri possunt; quia non potest regulari beneficium parochiale conferri, quin simul concedatur facultas extra claustra viuendi, & factus beneficii administrandi; & de illis disponendi, sed ad hæc omnia necessaria est dispensatio. Ergo necessaria est dispensatio pro beneficio parochiali obtinendo.

14 Ceterum probabilis existimo nullam Episcopi requiri dispensationem: sic Gregor. Lopez leg. 25. titul. 7. part. 1. verbo Ecclesiæ. Couarruuias cap. 2. de testament. n. 3. Nauar. lib. 3. consil. in secunda edit. tit. de statu monachorum, consil. 12. per totum Lambertinus de iure patronat. lib. 2. p. 1. q. 7. art. 19. n. 13. vsque ad finem. Sanch. innumeros referens, lib. 7. in decal. cap. 29. num. 35. probatque textus in cap. in parochia, 16. quæst. 1. vbi monachus ad beneficium parochiale præsentatus admitti mandatur ab Episcopo, nulla facta dispensationis mentione. Et in cap. quod Dei timorem, de statu monach. dicitur posse monachos ad Ecclesiarum parochialium regimen in presbyteros ordinari; si autem dispensatione Episcopi indigerent, nequaquam de illis diceretur posse in presbyteros ordinari; quia non dicitur fieri posse, quod extraordinario remedio, quale est dispensatio, indiget; vt rectè dixit Innocent. in cap. pastoralis, num. 1. vers. renuntiatum, de causa possess. & propriis. & ex illo tradit Gregor. Lopez, & Sanch. supra: alias irregularis diceretur posse ordinari, & ad beneficium promoueri, quod quidem ex dispensatione id fieri potest. Deinde nulla apparet causa exigens hanc dispensationem ab Episcopo. Nam si aliqua esset, maxime quæ in contrario fundamento adducitur de incapacitate religiosi ad viuendum extra monasterium, dispensandumque de beneficii fructibus: sed hæc incapacitatem nullus alius tollere potest, nisi religiosus prælatus. Ergo non Episcopus, cui religiosus non subditur. Ergo dispensatio Episcopi nequaquam est necessaria. Ex quo fit, si beneficium pleno iure conueniunt subire, poterit conueniunt independentè ab Episcopo, & quolibet alio prælato conferre illud suo religioso. Si autem beneficium non pleno iure subire conueniunt, sed Episcopo, vel alteri Prælato, auctoritas illius Prælati necessaria est; sicuti etiam in quolibet alio Clerico: sed illa est necessaria; quia non est necessaria ob dispensationem status

regularis, sed ob dispositionem, & collationem beneficij, sic, aliis relatis, docet Lessius lib. 2. de iustit. cap. 41. dub. 12. n. 98. Sanch. lib. 7. in decal. cap. 29. n. 66.

15 Verum est dispensatio Episcopi necessaria non fit, est tamen necessaria ad hanc electionem Prælati proprii licentia, constat ex c. religiosus, in princ. de electione, in 6. ibi si religiosus electioni de se ad prælationem aliquam extra suum monasterium, vel suam Ecclesiam celebrata sui superioris, qui dare ipsam voluntatem petita, & obtenta licentia, præsumptis consentire, & consensu sic præscriptus non teneat, & in paucis præsumptionibus illius electione eadem ipso facto irrita evanescerit omnino. Et subdit rationem textus, quia religiosi arbitrium non ex sua (cum velle, vel nolle non habeat,) sed ex illius quem vice Dei (supra caput suum posuit, & cuius imperio se subiecit, voluntate dependeat. Hanc autem licentiam solus superior absque consentu, imò renouente conuenit dare potest, vt expressè habetur in supradict. textu ibi decernimus vt iidem superiores (iisdem irrequisitis consentibus) electis huiusmodi consentiant, & transuadi liberam dare valeant facultatem: & huius specialis concessionis subdit rationem textus, vt celerius, & facilius Ecclesia prouideatur.

16 Circa hanc licentiam primo dubitatur: an ad solam prælationem requisita sit, an veto ad quodcumque beneficium parochiale? Et ratio dubij est, quia textus solum meminit prælationis, sub quo verbo sola dignitas iurisdictionem habens comprehenditur. Sed dicendum est ad quodlibet beneficium hanc licentiam requiritur, quia hanc licentiam non requiritur ex dispositione Pontificis, sed ex ipso religioso statu, ratione cuius religiosus liberam voluntatem non habet, sed subditam suo superiori, & ita tenet Franc. c. si religiosus in princ. notab. 1. de electione. Cardin. elem. fin. n. 11. q. 8. eodem tit. Mari. Rodriq. tom. 1. qq. regul. q. 34. art. 5. quos refert, & sequitur Sanch. lib. 7. in decal. cap. 29. n. 57. vbi aduertit optimè hanc licentiam non requiri, vt impetretur beneficium à summo Pontifice, quia Pontifici sunt omnes religiosi immediate subiecti, ipseque est ipsorum prælatorus. Ergo cum ipse beneficium concedit, iam ex voluntate superioris beneficium habetur. Secundo aduertitur: obteno beneficio aliquo parochiali in titulum, iam non indigere religioſum prælati sui monasterij licentia, vt relicto illo beneficio alterum accipiet; quia acceptatione prioris beneficij manifesti sui iuris, & exemptus à prælati regularis obedientia, quæ est ratio, ob quam licentia prælati expolatur: & relatis Imola, Ancharan. & aliis docet Sanch. lib. 7. in decal. cap. 29. n. 64.

17 Secundo dubitatur, an ad acceptationem summi Pontificis superioris licentia requiritur? Affirmant aliqui, quia Pontificatus est summa prælatura. Ergo in illius acceptatione præcipue expolanda est prælati licentia. Neque excusari potest, ex eo quod Pontifex secum dispenset, & superiorem non habeat, quia ante acceptationem non est Pontifex, sed est suo Prælati subiectus, sic tenent Gregor. Lopez leg. 25. verbo Ecclesias. tit. 7. par. 1. Man. Rod. regul. qq. tom. 1. quest. 34. artic. 5. in princ. & alij plures, quos refert Sanch. dicto cap. 29. num. 58. Cæterum dicendum existimo cum ipso Sanch. & aliis doctoribus, quos ipse refert, nullam ad hanc acceptationem licentiam superioris requiri. Quia ab ipsomet iure est iam hanc licentia concessa: si quidem in cap. licet, de electione, cauetur nullum impedimentum opponi posse aduersus electum à duabus partibus Cardinalium præter hæcsum. Ergo neque impedimentum omittitur licentia. Adde per ipsammet electionem constitutum esse omnem Ecclesiam superiorum, & consequenter exemptum ab obedientia. Ergo non indiget superioris licentia ad acceptandum.

18 Tercio dubitatur, qualis debeat esse hanc licentia, an inquam sufficiat, si deur antecederet ad electionem, sub conditione si eligaris? Et dicendum est nequaquam talem licentiam valere: quia expressè sic cauetur in clem. fin. de electione, ibi: cum concessa religioso à superiore suo licentia, vt electioni, vel prouisioni, (si quam de ipso contigerit fieri) suam dare possit assensum, ambitionis vitio viam parat, nullius eam existere volumus firmitatis. Ex quibus verbis constat necessariò licentiam sublequi debere electionem, collationem, seu præsentationem, & quemlibet alium prouisionis modum, & tradit glossa ibi; Imola n. 10. & 11. Sanch. lib. 7. decal. cap. 29. num. 50. & 60. E contra veto si licentia post acceptationem succedat, acceptationem non reddit firmam; quia quod à principio nullum est, tractu temporis conualecere non potest, Sanch. num. 63.

19 Quarto dubitatur, à quo Prælati hanc licentia concedenda sit? Aliqui existimant debere concedi ab illo Prælati, in cuius manibus religiosus professionem emisit; quia solilli se religiosus propriè subiecit; aliis vero se subiecit, quatenus ab illo habent potestatem. Vnde si solus generalis potestatem habet admittendi professionem, solum ex licentia illius poterit religiosus prælaturam acceptare: sic Dominic. in cap. si religiosus, in princ. num. 7. & cap. quorundam, §. volentes, num. 5. de electione. in 6. Franciscus eodem c. quorundam, num. 2. notab. 4. Calderin. concl. 3. n. unico, de regularib. Cæterum probabilius cædo, licentiam prælati monasterij sufficere ad hanc acceptationem, nisi in aliqua religione aliter fuerit statutum, vel constitutione, vel privilegio: sic plaribus relatis, firmat Sanch. lib. 7. in

Ferd. de Castro Sum. Mor. Pars. I. I.

decal. c. 29. num. 65. Mouetur, quia hic est verus superior, cui religiosus se subiecit, tamen si subiecto ei facta fuerit, quatenus vices superioris totius ordinis habeat. Dixi, nisi liter in religione aliqua fuerit statutum, vel constitutione, vel privilegio: quod dixerim, quia Man. Rod. tom. 2. reg. q. 35. art. 2. testatur ex privilegio Alexand. III. solum generalem, vel prouincialem hanc posse licentiam ad prælaturam concedere, & nullo modo superiorem immediatum conuentus, & videtur approbati à Sanch. in supradicto loco. Item in religione societatis Iesu nullus alius potest hanc licentiam concedere nisi generalis præpositus, qui nisi compellus fuerit præcepto Pontificis, hanc licentiam non concedit, vt colligitur ex 9. parte constitution. cap. 4. §. 5. & cap. 5. §. 6. fine. Aduertit tamen, & bene, Sanch. dicto c. 29. n. 67. hoc intelligendum esse de prælati & Episcopatus honorem, & diuitias afferentibus: secus de prælati, quæ iis mundanis opibus carent, & laboribus plurimis abundant, quales sunt Episcopatus Ethiopiae, Iaponæ, & similes, de quibus Gregor. 1. p. pastoralis, c. 8. explicuit ilud Pauli 1. ad Timoth. 3. qui Episcopatum desiderat, bonum opus desiderat.

20 Quinto dubitatur, quid faciendum est, si prælatus nolit petitam licentiam ad acceptandum concedere? Respondeo, si iniuste nolit, compellendum esse à suo superiore. Difficultas autem est, quando censetur prælatus iniuste licentiam denegare? Sanch. lib. 7. in decal. c. 29. n. 68. Lessius lib. 2. de iustit. cap. 41. dub. 12. n. 97. Greg. Lopez leg. 25. verbo Ecclesias. tit. 7. p. 1. Man. tom. 1. qq. regul. q. 34. art. 5. initio, & alij affirmant, quoties necessitas, vel utilitas Ecclesie adest; quia stante hac utilitate Ecclesie videtur prælatus obligatus hanc licentiam concedere: si quidem eam concedere potest. Ergo iniuste denegat. Nihilominus censent, etsi utilitas Ecclesie sit sufficiens causa, vt prælatus licentiam concedere possit; iuxta textum in cap. de utilitate, 16. quest. 1. & tradunt Greg. Lop. Lessius, Sanch. Man. & alij supra. Vt tamen obligetur illam concedere, existimare non tantum utilitatem, sed etiam necessitatem Ecclesie adesse debere. Durum enim est dicere prælatum male facere denegando licentiam religioso, vt prælaturam accipere, quam videt suæ religioni esse valde utilem, tamen si Ecclesie ad quam egerit utilis fururus sit. Non enim reuere prælatus utilitati Ecclesie secularis providere ex obligatione, & præcipue cum iactura suæ propriæ religionis. Et ita necessitatem requiri, neque utilitatem sufficere docent glossa, cap. quam sit, verbo ad ordinandum. 18. q. 2. Anchar. cap. si religiosus, num. 4. de electione, in 6. Gamba de auctor. legati à latere lib. 8. cap. ult. n. 23.

21 Quod si inquiras, quis superior compellere possit prælatum sic denegantem talem licentiam? Respondeo quemlibet qui illius prælati superior sit. Tum quia superior illius prælati eius negligentiam supplere potest. Tum quia ad ipsum deuoluitur potestas posita negligentia in immediato superiore, iuxta textum in cap. quamquam de electione, in 6. & cap. Roman. de supplenda negligentia prælati. eodem lib. & tradit, aliis relatis, Thom. Sanch. lib. 7. in decal. cap. 29. n. 69.

§. II.

Quid dicendum sit de beneficiis electiuis.

- 1 Expendit vt textus in cap. quorundam, de electione, in 6.
- 2 Quæ ex illo inferantur, vt omnino certa.
- 3 An sint in numero eligentium excommunicati computandi.
- 4 Si religiosus mendicans Episcopus transferatur in alium Episcopatum, an debeat in concordia eligi.
- 5 Seruanda sunt hic modus concordie electionis tam pro prælaturis extra religionem, quam intra.
- 6 Probabilis est solum de prælaturis extra ordinem debere textum intelligi.
- 7 Satisfit contraria rationi.
- 8 Affirmant aliqui supradictam constitutionem extendi ad beneficium curata iurisdictione carentia.
- 9 Oppositum tenendum est.

Dubium est de beneficiis secularibus per electionem factis, qua ratione religiosi tam mendicantes, quam non mendicantes illorum capaces sint? Et tota difficultas consistit in explicatione text. in cap. quorundam, de electione in 6. ibi enim Bonif. VIII. vt religiosi ambitionis viam præcluderet, statuit, vt nulli religioso Prædicatorum, Minorum, Eremitarum Sancti Augustini, aut quorumlibet mendicantium ordinum ex electione, postulatione, seu vocatione ad aliquam extra administrationem sui ordinis prælaturam in discordia de se facta ius de cætero acquiratur, nec eorum aliqui t. li. electioni, postulationi, prouisioni, aut vocationi quomodolibet valeat consentire, etiam si magistris, aut ministri, vel prius generalium eorundem ad id accesserit licentia, vel consensus: circa religiosos quoque alios cuiuscunque conditionis, vel status existant (vult Pontifex hoc feruari) vt nec ipsi electionibus, postulationibus, prouisionibus, aut vocationibus à minori parte numeri ad prælationem quilibet de se factis (quæ hoc ipso, quod à minori parte processerint, nullum proflus tribuant ius eisdem) summa audeant

audeant prætere consentum, etiam si super hoc assensus, vel licentia suorum interuenierit prælatorum. Et subditur effectum, & inane quicquid contra fuerit attentatum.

Ex his enim verbis constat necessarium esse mendicantibus, ut ad aliquam administrationem, vel prælatum extra proprium ordinem eligantur, nomenitur, seu aliquo modo prouideantur, concordem omnium eligentium, nominantium, seu prouidentium consentum: aliis vero religiosis necessarium esse consentum maioris partis eligentium. Peritur autem pro mendicantibus amplius, quam pro non mendicantibus, scilicet consentus omnium eligentium: quia ipsi ob professionem paupertatis, & excellentioris vitæ magis fugere debent lites, & discordias, & ambitionis viam: sic Lambertin. *de iure patronat. lib. 2. p. 1. g. 7. art. 20. n. penult. Sanch. lib. 7. in decal. c. 29. n. 44.*
 2 In huiusmodi textu sunt aliqua certa, & aliqua quæ difficultatem habent. Primum certum est, loqui textum de electione passiva religioſi, non actiua, constat ex illis verbis textus *electioni de se factæ*. Et infra *electionibus de se factis*, & ex intentione Pontificis volentis præcludere religioſis ambitionis viam, quæ in electionibus passivis prælatum, non actiuis reperitur: & ita tradit glossa in *elem. quod circa de electione, verbo electionis*. Neque obstat *dicitur elem.* generaliter loqui de electionibus: nam loquitur de electionibus de quibus loquutus fuerat Bonif. VIII. in *dicto c. quorum iam*, qui expressè de electionibus passivis, & non actiuis loquutus fuit.

Secundo est certum, loqui textum, non solum de electione, & postulatione, sed etiam de præsertatione. Nam est expressè de præsertatione non fuerit loquutus, satis sub nomine prouisionis, aut vocacionis comprehenditur, ut notauit glossa *elem. cum concessa de electione, verbo prouisioni*, & ibi Cardin. n. 11. g. 7. Imola num. 10. Et ratio prohibitionis expressa in *dicto cap. quorundam*, vitandi lites, & ambitiones; æque, imò efficacius militat in præsertatione, ac in electione: & nominatione: & ita tenet, relato Franco. *eo c. quorundam, n. 4. & ibi Dominico §. circa, n. 3. Lambertin. de iure patron. lib. 2. p. 1. g. 7. art. 20. à n. 6. usque in finem, Sanch. lib. 7. in decal. cap. 19. n. 51.*

Tercio est certum, electionem factam in discordia non conualescere; tamen postea concorditer electores: quia quod à principio nullum est, tractu temporis non conualescit. Tum quia solum in electione Pontificis, licet de electione in 6. & in electione monialis, *cap. in demeritis, eodem tit.* consensus superueniens prodest electioni in discordia factæ, & notauit, aliis relatis, Sanch. n. 52.

Quarto est certum, non loqui textum de electione regularis ad canonicatum, vel aliud beneficium simplex, cum expressè dicat ad administrationem, vel prælationem: sic Lambert. *suprà. n. 1. Sanch. n. 50.*

Quinto est certum, regularem mendicantem traslatum ad non mendicantem, si eligatur in prælatum ex dispensatione, non indigere consentu omnium electorum, sed tantum maioris partis: quia absolute non mendicans eligitur: sic Sanch. n. 53. E contra vero, si non mendicans traslatus esset ad mendicantes, & eligeretur ad prælatum, deberet eligi, ex omnium eligentium consentu.

Sexto est certum, si religioſus mendicans eligatur omnes electores debere concurrere, ita ut uno deficiente, vel contradicente nulla sit electio. Si vero regularis non mendicans eligatur, maior pars eligentium debet concurrere. Sed quia possunt eligentes eligere iure singulari, vel iure collegij, & quatenus illius sunt partes, ideo duobus modis de eorum electione dicendum est: nam si iure collegij eligunt, necessarium faciendum est electio à maiori parte, ita ut si in collegio sint decem, debet fieri electio à sex, nec sufficit fieri à quinq; quia aliis non dicitur electus à collegio. Neque obstat, quod in *dicto cap. quorundam*, solum dicatur, ne fiat electio à minori parte; quia tacite ibi insinuat debere fieri à maiore. Adde est à dimidia eligentium parte non annullatur ex *hoc c. quorundam*, annullatur tamen ex eo quod non sit canonica electio. At si electores non iure collegij, sed iure proprio & singulari eligunt, tunc potest contingere, ut ex decem electoribus quatuor sufficiant electionem validam facere, si in vnum consensiant, aliis sex electoribus diuisis, ites vni parti, & tres alteri; quia tunc ille qui electus est à quatuor, absolute à maiori numero actu eligentium eligitur; tamen non à maiori numero electorum: quod videtur sufficiens, ne dicamus hanc decretalem corrigere ius antiquum statuens hanc electionem sufficientem esse, & à maiori parte factam reputari, *c. quoniam, de iure patron.* Verum si illi sex electores sua vota non pronunciant, & quis à quatuor tantum electus esset, nequaquam dici posset à maiori eligentium numero electus, sed à minori; ac proinde nulla erit eius electio: sic docet Lambertin. *suprà. art. 20. n. 8. Sanch. aliis relatis, n. 55.* His tanquam certis suppositis.

3 Circa huiusmodi textum est prima difficultas; an in numero eligentium computandi sint excommunicati, suspensi, aut aliis inhabiles, ita ut si decem sint electores, & quatuor sint excommunicati, & mendicans eligatur à sex habitibus, dici possit eligi ab omnibus? Glossa in *suprad. cap. quorundam, verbo in discordia, & verbo numero*, negat inhabiles esse computandos

cuius placitum sustineri poterat ex iure, antiquo, sed iam facti non potest; quia contrarium est expressè decretum, in *elem. quod circa de elect.* ubi Clem. V. ait. *Quod circa religionem electiones super discordia, & minoritate numeri. Beneficiaria constitutione camerat de discordia, & numeri minoritate, qua in factis, non in fictione, vel iuris effectu constitunt, debere intelligi declaramus*: quasi diceret, omnes qui de facto capaces sunt eligenditatem iure excludantur, esse in hoc casu reputandos electores: sic glossa in *dicto elem. verbo qua in factis*, Secus vero dicendum est de iis, qui potestate eligendi carent; eo quod non sint ordinati, professi, vel in tali ætate constituti, quibus conceditur ius eligendi, quia ij de facto electores non sunt, neque vnquam fuerunt: sic glossa *suprad. loco*; & ibi Cardin. n. 9. g. 12. Imola n. 13. & 14. Bonif. à n. 26. usque ad 30. Sanch. lib. 7. in decal. c. 29. n. 49. Qui doctores extendunt hanc doctrinam ad abſentes non vocandos, vel vocatos nolentes venire, aut suffragio renunciantes: quia ij non tam iuris fictione, quam facto videtur potestate eligendi carente. Qua de causa ij non computantur in duabus partibus Cardinalium eligentium Pontificem, ut dicit glossa *ditta elem. in fine*. Sed hæc extensio pro presenti casu difficultatem habet, cum absolute abſentes, & renunciantes voto potestate gaudeant eligendi, & consequenter si ipsi electioni non consentiant, non dicitur absolute religioſus electus ex consentu omnium electorum: sed cum addito, omnium electorum, qui ex iuris fictione capaces sunt eligendi. Aduerto tamen cum glossa in *suprad. elem.* electores inhabiles religioſi electioni non consentientes impedire posse eius electionem, ac non posse alterius electionem promouere; quia ad hunc effectum inhabiles reputantur. Vnde si religioſus non mendicans ab illis quatuor excommunicatis eligeretur, & insuper à tribus habitibus, eius electio sustinenda non esset; quia esto esset à maiore parte eligentium facta, quoad firmitatem, & validitatem electionis, à minori eligentium numero censenda esset fieri.

4 Secunda difficultas est, an religioſus mendicans traslatus in episcopum; si ei conferatur aliquis alius episcopatus, debeat in concordia eligi, & non mendicans à maiore parte eligentium, sicuti in prima electione factum est. Et ratio dubitandi est, quia traslatus in Episcopatum exemptus est ab oneribus, & obligationibus religionis, & alium statum superiorem induit. Ergo non est adstringendus supradicta obligatione religioſorum propria. Adde textum in *cap. quorundam* loqui cum religioſis, qui indigent licentia, & consensu suorum ordinum prælatorum ad acceptandam prælatum; ut constat ex illis verbis, *etiam magistri, aut ministri, vel priores generalium eorumdem ad id accēserit licentia, vel consensus*, & paulo inferius: *etiam si super hoc assensus, vel licentia suorum interuenierit prælatorum*, sed religioſus Episcopus factus nulla indiget regularis prælati licentia ad acceptandam nouum Episcopatum: quia ei non subditur, sed omnino ab eius obedientia exemptus est. Ergo.

Deinde loquitur textus de religioſis, qui adualiter subduntur religionis prælati, ut colligitur ex illis verbis *secum prælatum*, sed religioſi Episcopi non est suus prælatum, prælatum regularis. Ergo. Hæc rationes videntur hanc partem probabilem reddere, præcipue cum decretum sit odiosum, & restrictiuius summe electionis à iure communi statuta, sed quia contrarium communiter à doctoribus defenditur, sic in praxi tenendum, & consulendum est. Quapropter dicemus eodem modo secundam electionem faciendam esse, sicut primam: quia esto ab oneribus, & obligationibus cōuentualibus religionis exemptus sit monachus Episcopus, non tamen exemptus est ab obligationibus religionis substantialibus: quia verè religioſus est. Sed cuiuslibet religioſo hoc onus imponitur, ut indicant illa verba, *nulli religioſo, & illa, religioſus quoque alios cuiuscunque conditionis, vel status existans, quasi diceret; tamen status, & conditio viuendi mutata sit, si religioſus perseuerat, hunc modum in sua electione seruare tenetur*, & ita docet Glossa in *suprad. cap. quorundam, verbo mendicantium, & verbo prælatorum*, & aliis relatis Sanch. lib. 7. cap. 29. n. 48.

5 Tertia difficultas est, an hic modus concordie electionis seruandus sit tam pro prælatibus extra religionem, quam intram. Et de religioſis mendicantibus certum est, intelligi solum de prælatibus extra propriam religionem; quia expressè id habetur in *dicto c. quorundam*; ubi ad aliquam extra administrationem sui ordinis prælatum, &c. Quare solum est dubium de religioſis non mendicantibus; & ratio dubij est, quia loquens de religioſis mendicantibus expressit prælatum extra ordinem: ac loquens de non mendicantibus id non expressit, imò potius vltus fuit generali verbo comprehendente prælationes tam ordinis, quam extra: inquit enim, *ad prælationes quaslibet de se factis*. Item in religioſis non mendicantibus est specialior ratio, quare prælatum proprii ordinis comprehendatur: quia auctoritatem, honorem humanum, & diuitias specialiter afferunt; & forte ea de causa in iure electione non fuit expostulatus concursus eligentium consentus, sed solum ne minor pars numeri desit, cum tamen in electione mendicantium fuerit expostulatus consensus eligentium consentus. Dicendum ergo est in iis religioſis tam prælatum extra ordinem, quam intra comprehendendi: & ita docet Glossa in *supradicto cap. verbo quaslibet*: & ibi Ioann. Audi.

Andr. ad finem. Anchar. n. 4. Francus n. 4. Dominici ibi §. circa n. 2. sine. Anton. Cucus lib. 4. instit. moral. t. 1. m. 264. Man. Rodriq. r. 2. q. regul. g. 5. art. 2. quos refert & sequitur Sanch. lib. 7. in decal. cap. 29. n. 49.

6 Nihilominus probabiliter credendum solum de prælaturis extra ordinem esse supradictum textum intelligendum. Moverit primò, quia finis huius constitutionis, ut constat ex ipsius proemio, est, ne religiosi suæ professionis immemores præcedant honores, divitias, & delicias, quæ per religionis ingressum foreverunt, ambiendo prælationes extra proprium ordinem, qui finis omnino cessat in prælaturis proprii ordinis, si quidem per illarum ambitionem non sunt suæ professionis immemores, neque retro respiciunt ad ea, quæ iam reliquerunt. Secundo diffinitio dubia alicuius legis ex proemio ipsius colligenda est ut iure diximus *disput. 5. de legib. vbi de legis interpretatione*. Sed proemium huius constitutionis est solum de assensu ad prælaturas extra proprium ordinem, ut constat. Ergo cum inferius dicit ad prælationes qualibet, de prælationibus quibuslibet extra ordinem loqui intelligendum est: sine fundamento enim extenderetur diffinitio ad prælaturas proprii ordinis ultra finem in constitutione intentum, & ultra generalem regulam iuris, quod in dubiis, & in materia pœnalibus benignior pars sequenda est. Tertiò, textus loquitur de prælaturis exigentibus licentiam proprii superioris ad acceptandum, ut constat ex illis verbis: *viam si super hoc assensus, vel licentia suorum interuenierit prælatorum*. Sed ad prælaturas proprii ordinis raro, vel nunquam hic consensus, & licentia expostulari, & quando de facto expostulatur, potius est per modum approbationis, quam licentia ad acceptandum requisita.

7 Neque obstat ratio dubij. Nam esto loquens textus de non mendicantibus, non expresse prælaturas extra ordinem, sed fuit, quia satis in prima parte expresse, & ex illa prima parte secunda limitanda est: neque enim alienum est in constitutionibus ea vna parte clara aliam dubiam interpretari. Ad confirmationem dico adesse in non mendicantibus aliquam specialem rationem, ob quam posset Pontifex constitutionem extendere non solum ad prælaturas extra ordinem, sed etiam ad prælaturas proprii ordinis: nam negamus de facto extendisse, quia non est firmum fundamentum ad id afferendum.

8 Quarta difficultas est; an ad electiones beneficiorum curatorum iurisdictione earentium extendatur hæc constitutio, & modus electionis in ea præscriptus? Affirmant Lambertin. *de iure patron. lib. 2. part. 1. quest. 7. art. 20. num. 2.* & supponit Dominicus *eo cap. quorundam, §. circa. num. 3.* & ibi Francus n. 4. Ancharan. num. 3. Moveri possunt, primò, quia disposita in prælaturis, censeri debent disposita in beneficiis curatis. Tum quia dispositum in maiori, censeri debet in minori dispositum. Tum quia curatum beneficium quædam prælatura est.

9 Cæterum, omnino tenendum est contrarium cum Thom. Sanch. lib. 7. in decal. cap. 29. num. 56. Quia parochiale beneficium non est propriè, & in rigore prælatura: hæc enim in utroque foro iurisdictionem requirit, qualem parochiale beneficium non habet. Neque parochi dicuntur prælati, si quidem in *elem. dudum. verbo ab olim. de sepultur.* fit distinctio inter prælatum, & parochum. At in *d. cap. quorundam*, solum de prælaturis est facta mentio. Ergo non est extendenda decisio ad beneficia parochialia: si quidem est constitutio pœnalis, & exorbitans à iure antiquo, & finis constitutionis, qui fuit viam ambitionis religiosi præcludere, non æque in parochiali beneficio, ac in prælaturis locum habet. Neque obstat parochum aliquando iurisdictionem habere excommunicandi, ut constat ex *cap. cum ad Ecclesiarum num. 1. de officio ordinar. c. cap. Tua de Clerico agrorante*; quia ibi Clericus non excommunicabatur ex vi munitis, sed ex privilegio, aut præscriptione, ut dicit Abbas *dicto cap. cum ad Ecclesiarum num. 2.* Ratio in contrarium non videtur: negamus enim dispositum in maiori, censeri debere in minori dispositum; quia ratio disponendi procedit in maiori, non in minori; aliàs ad beneficia simplicia extendenda esset supradicta constitutio, quod non est dicendum. Minus videtur vocari aliquando curatum beneficium prælaturam; quia improprie, & lato modo vocatur; ac proinde pœnalis, & exorbitans constitutio non est ad illud extendenda.

§. III.

An Equitibus militariibus, & nouitiis conferri possint beneficia secularia, vel regularia.

- 1 Beneficia regularia proprii ordinis Equitibus militariibus concedi possunt. Et proponitur dubitandi ratio, non posse beneficia secularia illis conferri.
- 2 Satis probabile est beneficia secularia illis conferri posse.
- 3 Proponitur dubitandi ratio pro nouitiis.
- 4 Nouitiis concedi non potest beneficium regulare, quod administrationem habeat.
- 5 Beneficia secularia nouitiis conferri possunt valide, tametsi non deceat.

6 Vacans beneficium, ad quod nouitiis habet ius, alteri conferri non potest.

1 ET quidem beneficia regularia proprii ordinis conferri posse Equitibus militariibus, sicuti aliis religiosis, est certum ex praxi; quia in hac parte & religiosi reputantur, & privilegiis religiosorum gaudent, quod maxime locum habet in militibus sancti Ioannis, qui tria substantialia vota emittunt. Et hinc oritur ratio dubitandi, si enim beneficiorum regularium capaces sunt, tanquam regulares habentur. Ergo inhabiles erunt ad beneficia secularia; quia beneficia secularia non regularibus, sed secularibus sunt concedenda: sic Nauar. lib. 3. *consil. tit. de regular. consil. 10. num. 9. ad 2. in 2. edit. Mandol. de signatura gratia. tit. dispensatio monachorum pro obtinendis beneficiis in sine.* Man. Rodriq. *qq. regul. tom. 1. quest. 34. art. 5.* Gonzalez ad reg. 8. *Cancell. gloss. 8. num. 42. Lambertin. de iure patron. 2. part. lib. 1. quest. 7. artic. 4. c. 5. Garcia de benef. 1. part. capit. quarto. num. 22.* Ob horum doctorum auctoritatem supra dicta ratione dubitandi firmatam mihi hæc sententia probatur.

2 Nihilominus censo satis probabile his militibus beneficia secularia conferri posse: sic relato *Gambara lib. 6. de officio, c. potest. legati. num. 269. & Azor. r. 1. instit. moral. lib. 13. cap. 3. quest. 1. ad finem, docet Sanch. lib. 7. in decal. cap. 29. num. 103.* & de militibus sancti Iacobi de Sparha est decisum à sacra congregatione, & pluribus doctoribus confirmatum refert Garcia *de benef. 1. part. cap. 4. num. 24.* & tenet Barbosa *3. p. de presc. Episcop. alleg. 57. num. 174.* Ratio esse potest, quia huiusmodi milites in communi modo viuendi statum secularem habent, & seculares reputantur. Neque obstat beneficiorum regularium capaces esse; quia id est fauore religionis.

3 De nouitiis maior est dubitatio, an regularia, vel secularia beneficia illis concedi possint? Et ratio difficultatis est; tum quia nouitiis capax non est beneficij regularis *cap. nullus. de electione in 6. clement. 1. de supplend. negligenti. prælatus c. clement. 1. §. sanè 2. de statu monachorum.* Ergo dicendum est esse capacem beneficij secularis. Econtra vero nouitiis est in statu probationis, & privilegia religionis illi conceduntur. Ergo poterit illi beneficium regulare concedi: seculare autem non videtur concedendum; quia iam habuit, & professione vitæ à seculo recessit, & occasionem inde accipere redeundi ad seculum.

4 In hac re dicendum est primò nouitio concedi non posse beneficium regulare, quod administrationem habet ex *suprad. c. Nullus, c. ex suprad. clement. & tradunt communiter omnes, ut testatur Gonzalez ad reg. 8. Cancellar. gloss. 8. num. 78. Barbosa in remission. consil. Trident. sess. 14. cap. 10. de reformat. vbi testatur à sacra congregatione esse decisum. Ratio congruentia est; quia non debet in magistrum assumi, qui formam discipuli vix assumpsit, neque aliis præfici, qui subesse non nouit, ut dicitur *cap. cum in magistrum. de electione.* Alia autem regularia beneficia, tametsi iure antiquo nouitio conferri non possint ex *supradict. cap. cum de beneficio. de præbendis. in 6.* At ex dispensatione Trident. *sess. 14. capit. decima de reform.* ipsi, aliisque secularibus conferri possunt, dum modo habitum illius religionis, in qua est beneficium suscipiant, & se obligent ad professionem emittendam. Quod intelligendum est, dum beneficio potiri volunt. *Suar. tom. 3. de relig. libro quinto, capit. vlt. num. 14.**

5 Dico secundo. Beneficia secularia nouitio conferri possunt validè, tametsi non deceat: sic Probus ad Monach. *cap. beneficium. de Regularib. in 6. n. vltim.* Francus alios referens *ibi num. 1. Tiraquel. de retract. lignag. gloss. 8. §. 1. n. 37. Azor. t. 1. instit. moral. lib. 12. c. 3. quest. 1. Sanch. lib. 7. in decal. c. 2. n. 22. Garc. de benef. 7. p. cap. 10. n. 5. c. 6. Priorem patrem, scilicet collationem beneficij secularis factam nouitio valere, sic probat Quia nouitiis capax est retinendi beneficium seculare, dum professionem non emittit. Ergo etiam capax est illud recipiendi. Item nullo textu cauetur incapacem esse. Ergo non est afferendum. Secunda pars, scilicet non conuenire illi beneficium conferri, constat ob rationem dubitandi, ne ipsi detur ansa ad seculum reuertendi.*

Quod autem Tiraquel. & Francus dicunt nouitium acceptantem beneficium seculare religioni renuciare, non habet fundamentum: stare enim optime potest, acceptare beneficium eo animo, ut si religio non placeat, illud possit retinere; si minus professione facta, vacet; sicuti contingit, cum tempore nouitatus beneficia antea possessa retinet, sic Garcia, & Sanch. *supra.*

6 Ex quo manifestè fit, si aliquod beneficium vacet, ad quod nouitiis vocatus est vel specialiter, vel in genere; quia vocatus est coniunctior sanguine, nequaquam posse alteri conferri, sed vel conferendum esse nouitio (ut verè conferri potest) vel suspendenda eius collatio, quouique ipse professionem emittat quia nequit primari iure ad idem, quod in beneficium habet; sic Sanch. *lib. 7. in decal. cap. 4. n. 23. inactio num. 5.*

§. IV.

An saculare beneficium possit in regulare transire, vel è contra?

- 1 Dupliciter potest hoc contingere.
- 2 Tempus requisitum pro beneficio regulari prescribendo debet esse quadragenarium continuum.
- 3 Eadem prescriptio quadragenaria requiritur, ut beneficium regulare in saculare transcat.
- 4 Satisfit fundamentum opposito.
- 5 Sex conditiones ad prescriptionem supradictam requiruntur, & quæ hæc sint.
- 6 An capellaniam fundatam in monasteriis regularium, & in Ecclesiis ordinum militarium regulares, vel saculares censentur?

1 Saculare ergo beneficium potest in regulare transire, & è contra regulare in saculare. Primum, si à Pontifice, penes quem est potestas alterandi beneficiorum statum, hæc mutatio fiat. Secundò, si legitima prescriptio saculares beneficium aliàs regulare admittunt, vel è contra regulares beneficium aliàs saculare.

2 Tempus vero requisitum ad hanc prescriptionem pro beneficio regulari debet esse quadragenarium continuum, & pacificum. Nam prescriptio regularis beneficij, quod antea saculare erat, aduersatur iuri beneficia sacularia intendenti, & prescripti. Ergo requiritur quadragenarium tempus, ex *textu in cap. cum de beneficio de prebendis. in 6. & ibi Glossa verbo legitima. Rebuff. in praxi. ritual. quoruplex sit beneficium. num. 5. Gonzalez ad reg. 8. Cancellar. gloss. 7. num. 8. Thom. Sanch. lib. 7. in decal. cap. 29. num. 15. Garcia de benef. 7. p. cap. 10. num. 34. & segg.*

3 Sed an eadem prescriptio quadragenaria requiritur, ut beneficium regulare transeat in saculare. Non est constans sententia doctorum. Aliqui affirmant sufficere decennium. Moverunt primo, quia per hanc prescriptionem reducitur beneficium ad suum primarium statum iuri conformem. Ergo cum talis prescriptio non aduersetur iuri, sed potius conformetur, decennalis sufficit. Ceterum probabilius censo quadragenarium tempus requiri, ut beneficium, quod ex fundatione vel prescriptioe regulare erat, in saculare transeat: sic tradit Garcia 7. part. de benef. cap. 10. num. 35. multis decisionibus Rota comprobans. Gonzalez ad reg. 8. Cancellar. gloss. 7. num. 36. Azor. 2. p. lib. 3. insit. moral. cap. 26. quest. 3. Sanch. lib. 7. in decal. cap. 29. num. 17. & alij apud ipsos. Ratio præcipua desumitur ex cap. cum de beneficio de prebendis. in 6. vbi eadem prescriptio pro beneficio saculari, ac regulari statuitur: inquit enim textus, cum de beneficio Ecclesiastico consueto Clericis secularibus assignari, prævideri mandatur, de illo debet intelligi, quod tanto tempore ab uno, vel pluribus secularibus Clericis instituitur in eorum rectoribus extrinsece continet, ac pacifice gubernatum, ut prescriptio legitime sit completa, etiam si ante, vel post religiosi quandoque ministraverint in eodem. Quando vero scribitur, ut provideatur de aliquo prioratu alicui clerico saculari; & provideat non potest de prioratu, qui per religiosos (iuxta modum præmissum) est solitus gubernari, nisi hoc in litteris caueatur expressè. Ex quibus verbis satis constat eundem modum prescriptiois in beneficio saculari, ac regulari requiri, si quidem statuto à Pontifice modo prescribendi pro saculari beneficio loquens statim de regulari subdit prescriptioem iuxta modum præmissum. Secunda ratio est, quia esse beneficium regulare, contrarium non est iuris dispositioni, sed potius ex iure habetur talis status, ut ex supradictis. cap. cum de beneficio, liquet. Sed non obstant hæc conformitate quadragenaria prescriptio expostulatur pro mutatione beneficij sacularis in regulare. Ergo eadem expostulati debet pro mutatione regularis in saculare, cum utrumque beneficium æquè sit iuri conforme. Tertio, si beneficium ex fundatione, vel ex prescriptioe factum sit regulare, iam ut tale illud beneficiarius possidet, & in illo habet ius quæsitum. Ergo ut mutetur talis possessio, & loco possessionis regularis, succedat saculari, quadragenaria prescriptio requiritur; quia tractatur de iure quæsitum, quod iuri communi æquipollet. Quarto, non per quacunquæ causam nascitur, per eas dissolvitur, nisi contrarium inveniat iure expressum, leg. nihil est tam naturale. ff. de leg. iuris. Sed beneficium regulare natum fuit ex quadragenaria prescriptioe. Ergo ex eadem desinit esse.

4 Restat satisfacere contratio fundamento. Et primo negamus per mutationem regularis in saculare reduci beneficium ad suum primarium statum: quia forte eius primus status nullus alius fuit nisi regularis: sed concessio gratis, quod beneficium fuerit à principio saculare, & prescriptioe, vel privilegio principis in regulare fuerit mutatum, iam primus status sacularis ita extinctus est, ac si nunquam fuisset. At si nunquam fuisset saculare, nulla esset redactio ad primarium statum. Ergo postea tali prescriptioe non datur tali reductioni locus.

Tertio, illa maxima, quod sit favorabilis dispositio, quæ redcit rem ad suum primarium statum, intelligi debet de reductione uniuersali per legem, qualis est illa quæ fit in cap. finitum, de prebendis. in 6. vbi sublata potestas Ordinarii conferendi beneficia vacantia in curia redditur, si intra mensem vacationis à Pontifice prouisa non fuerint; quia redactio uniuersalis per legem, est quæ legem constituit. Secus vero dicendum est de reductione alicuius actus particularis derogantis iuri alterius: quia talis redactio, quousque legitime præscripta sit, semper est contraria legi communi, ut bene aliis relatis probat Gonzal. gloss. 7. n. 29.

5 Quod si inquiras, quæ conditiones adesse debent ad supradictam prescriptionem? Respondeo sex requiri. Primo lapsus continuus, & pacificus 40. annorum, nam quousque hoc tempus transactum sit, non datur prescriptio legitima, ac proinde ex illa non potest ius aliquid fundari. Secundo, illius obuiusio, seu institutio in possidente, quia sine institutione non obtinetur beneficium, & constat ex dicto cap. cum de beneficio: ibi quod tanto tempore ab uno, vel pluribus in situ in eorum rectoribus & tradit, alios referens Sanch. lib. 7. in decal. c. 29. num. 21. Gonzalez gloss. 8. num. 32. Tertio, ut talis institutio sit in titulum, non in commendam, constat ex dicto c. cum de beneficio ibi, instituitur in eorum rectoribus, non dicit vicarius. Neque enim ex commendatione beneficij alicui facta tanquam vicario, beneficium suum statum amittere potest; quia vicarius non possidet beneficium, ut proprium: & ita tenet Rebuff. in concord. in Reb. de collat. §. volumus. vers. seruo requiritur Sanch. num. 22. Gonzalez. num. 37. & alij apud ipsos. Quarto, ut institutio debeat qualiter beneficij, scilicet si beneficium prædicitur, debeat possidens esse institutus, in illo tanquam in regulari; si prædicitur saculare, debeat esse institutus tanquam in saculari: sic aliis relatis Gonzalez. num. 33. Sanch. num. 23. Aduertit tamen Felin. in c. in nostra. num. 41. vers. nota diligenter de re scriptis: sufficere si in primo instituto hæc qualitates beneficij expressè sit, tamen si in successoribus non exprimitur; quia successoribus præsumitur eodem modo conferti, ipsosque possessionem habitam continuare. Quinto, debet talis expressio qualitatibus fieri intentione, & animo imprimendi beneficio talem statum: sic Gonzalez. num. 37. Sanch. num. 25. Ex quo fit, si beneficium regulare Clerico saculari; & saculare Canonico regulari conferatur ex dispensatione non mutari eius naturam; quia non conferitur ex intentione mutandi statum beneficij: neque talis collatio fit iure tituli, sed potius iure administrationis, & commendatæ: sic Rebuff. in concord. vers. quarto requiritur. Azor. 2. p. insit. moral. lib. 3. c. 16. quest. 3. in fin. Sanch. lib. 7. in decal. c. 29. n. 24. Alphons. de Ojeda de incompatibilit. beneficiorum. 1. p. cap. 24. num. 22. Sextò, requiritur bona fides in possidente; quia possessor male fidei nullo tempore prescribit: sic Rebuff. in concord. in Reb. de collationib. §. volumus sub verbo regularis. vers. secundo requiritur bona fides. Gonzalez glossa 8. num. 35. Ho. ead. n. 92. Sanch. n. 26.

6 Quid dicendum de capellaniam fundatis in monasteriis regularium, & in Ecclesiis ordinum militarium D. Iacobi, S. Ioannis, Calatræ, Alcantaræ, sicut regularia beneficia, vel sacularia? Respondeo si ex fundatione constat capellaniam fundatam esse, ut per saculares Clericos administrantur, sacularia beneficia sunt. Et idem est si de facto per saculares Clericos administrantur, & non constat ex fundatione, aut prescriptioe pro regularibus esse institutas, quia tunc credendum est pro sacularibus esse fundatas.

Poste autem capellaniam in monasteriis fundari, ut per saculares Clericos administrantur, nemini esse potest dubium. Debet tamen ad illorum fundationem accedere consensus tum Ordinarii, tum conuentus: sic Lambert. 1. p. de iure parau. lib. 1. q. 3. art. 16. & q. 11. art. 7. & 2. lib. q. 7. art. 23. Garcia de benef. 7. part. cap. 10. num. 37. circa finem.

Verum si ex fundatione non constat pro sacularibus tales capellaniam esse institutas, neque etiam constat per saculares quadragenario tempore gubernatas esse, præsumenda sunt regularia beneficia; eo quod fundatae sint in monasteriis, & conuentibus; quia non est facile præsumendum conuentum consentire, ut tales capellaniam sibi vnità à sacularibus gubernarentur: sic Rebuff. praxi benef. sit. Quoruplex sit beneficium. n. 6. Malcard. de probat. concl. 17. n. 17. Manuel Rodrig. 1. tom. qq. regul. 34. art. 3. Sanch. lib. 7. in decal. cap. 29. n. 27. neque dissentit Garcia 7. p. de benef. cap. 10. num. 37. fin.

PUNCTVM IV.

Quæ qualitates insunt tam simplici, quam duplici beneficio.

- 1 Quid nomine dignitatis in iure intelligatur.
- 2 Quid nomine officij.
- 3 Quid nomine per onatus.
- 4 Dignitates, per onatus, & officia non concessa in titulum, non sunt beneficia.

5 Quid